

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 111/14
V Luxemburgu 17. júla 2014

Návrhy generálneho advokáta vo veci C-528/13
Geoffrey Léger/Ministre des affaires sociales et de la santé et Établissement
français du sang

Podľa generálneho advokáta Mengozziho sexuálny vzťah medzi dvomi mužmi sám osebe nepredstavuje správanie, ktoré by odôvodňovalo trvalé vylúčenie darovania krvi

Takéto vylúčenie však môže byť odôvodnené cieľom ochrany verejného zdravia pod podmienkou, že nejde nad rámec toho, čo je na dosiahnutie tohto cieľa nevyhnutné

Lekár Établissement français du sang (Francúzsky ústav pre odber krvi; ďalej len „EFS“) 29. apríla 2009 zamietol darovanie krvi, ktoré chcel urobiť pán Léger, z dôvodu, že uvedený muž je homosexuál a francúzske právo natrvalo vylučuje darovanie krvi v prípade mužov, ktorí sa sexuálne stýkali alebo sa stýkajú s inými mužmi. Keďže pán Léger toto rozhodnutie spochybnil, Tribunal administratif de Strasbourg (Správny súd v Štrasburgu) sa obrátil na Súdny dvor s otázkou, či takéto trvalé vylúčenie je v súlade so smernicou Únie¹. Podľa tejto smernice osoby, ktorých sexuálne správanie ich vystavuje vysokému riziku získania závažných infekčných ochorení, ktoré sa prenášajú krvou, sú trvalo vylúčené z darovania krvi.

Generálny advokát Paolo Mengozzi sa vo svojich návrhoch z dnešného dňa domnieva, že samotná skutočnosť, že muž sa sexuálne stýkal alebo sa stýka s iným mužom, nepredstavuje v zmysle smernice „sexuálne správanie“, ktoré by odôvodňovalo trvalé vylúčenie takéhoto muža z darovania krvi. Generálny advokát sa v súvislosti s týmto záverom odvoláva na všeobecný zmysel pojmu „sexuálne správanie“ (tento pojem totiž v smernici nie je definovaný). Podľa P. Mengozziho správanie definuje spôsob, akým sa subjekt správa, t. j. spôsob, akým koná; sexuálne správanie možno tiež definovať predovšetkým pomocou sexuálnych zvyklostí a praktík dotknutého subjektu, inými slovami, pomocou konkrétnych podmienok, za ktorých dochádza k sexuálnym stykom.

Z tohto hľadiska skutočnosť, že sa muž sexuálne stýkal alebo sa stýka s iným mužom, nepredstavuje správanie v zmysle smernice. Francúzska právna úprava túto skutočnosť skôr považuje za predpoklad nezvratného vystavenia sa zvýšenému riziku bez ohľadu na podmienky a frekvenciu skúmaných stykov alebo praktík. Na základe tohto predpokladu je vo francúzskom práve v podstate celá mužská homosexuálna a bisexuálna populácia vylúčená z darovania krvi už z dôvodu, že títo muži sa sexuálne stýkali alebo sa stýkajú s iným mužom. Kritérium, ktoré uplatňuje Francúzsko, je v súčasnosti veľmi široko a veľmi všeobecne formulované, zatiaľ čo pojem „sexuálne správanie“ použitý normotvorcom Únie vyžaduje vymedzenie konkrétneho správania alebo vystupovania, ktorým sa potenciálny darca vystavuje zvýšenému riziku kontaminácie.

Zo Zmluvy o FEÚ však vyplýva, že členské štáty môžu zachovať alebo zaviesť prísnejšie ochranné opatrenia, než sú opatrenia uvedené v smernici.² V tejto súvislosti generálny advokát Mengozzi pripomína, že sloboda členských štátov sa končí tam, kde už je ohrozené dodržiavanie primárneho práva Únie a predovšetkým základných práv a slobôd. Tým, že je z darovania krvi definitívne vylúčený každý muž, ktorý sa sexuálne stýkal alebo sa stýka s iným mužom, zavádza francúzska

¹ Smernica Komisie 2004/33/ES z 22. marca 2004, ktor[ou] sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/98/ES týkajúca sa niektorých technických požiadaviek na krv a zložky z krvi (Ú. v. EÚ L 91, s. 25; Mim. vyd. 15/008, s. 272).

² Článok 168 ods. 4 písm. a) ZFEÚ.

právna úprava zjavnú nepriamu diskrimináciu založenú na pohlaví (muži) v spojení so sexuálnou orientáciou (homosexualita a bisexualita).

Generálny advokát skúma, či je takéto rozdielne zaobchádzanie odôvodnené a primerané. V tejto súvislosti uvádza, že francúzska právna úprava sleduje legitímny cieľ, pretože sa zameriava na maximálne zníženie rizík kontaminácie príjemcov a súčasne pomáha dosiahnuť všeobecný cieľ zabezpečenia vysokej úrovne ochrany verejného zdravia.

Naproti tomu sa v súvislosti s dodržiavaním zásady proporcionality P. Mengozzi domnieva, že hoci sa francúzska právna úprava zdá primeraná na dosiahnutie sledovaného cieľa, nesmie ísť nad rámec toho, čo je na dosiahnutie tohto cieľa nevyhnutné. Vnútroštátny súd teda podľa neho musí preskúmať, či epidemiologická situácia vo Francúzsku vychádza zo spoľahlivých, reprezentatívnych a najnovších štatistík a či by pri súčasnom stave vedeckých poznatkov nebolo možné prijať opatrenia zamerané na umiestnenie odberov krvi do karantény až do uplynutia diagnostického okna³ bez toho, aby bola sieť transfúzných staníc nadmerne obmedzovaná. Generálny advokát Mengozzi uvádza, že práve diagnostické okno predstavuje najkritickejšie obdobie a vystavuje príjemcov zvýšenému riziku. Tým, že by sa pred testovaním odberu krvi nechala uplynúť lehota, počas ktorej vírus nemožno zistiť, by sa riziko znížilo takmer na nulu.

Generálny advokát zároveň zdôrazňuje nejednotnosť francúzskej právnej úpravy, pretože neexistuje osobitná kontraindikácia voči žene, ktorej partner sa stýkal alebo sa stýka s inými mužmi. Navyše osoba, ktorej partner je HIV pozitívny, nemôže byť darcom dočasne počas štyroch mesiacov, hoci v tomto prípade existuje reálne vystavenie riziku. Napokon P. Mengozzi porovnáva prípad muža, ktorý mal raz v živote alebo príležitostne chránený homosexuálny styk (tento muž je natrvalo vylúčený z darovania krvi) s prípadom heterosexuálnej osoby, ktorá má pravidelne nechránené styky (na takúto osobu sa vzťahuje len dočasné vylúčenie z darovania).

Podľa generálneho advokáta vnútroštátny súd musí zároveň overiť, či nie je možné prepracovať dotazník určený na posúdenie potenciálnych darcov krvi, ktorý by zdravotníckemu personálu formou osobného pohovoru umožnil zistiť, či potenciálni darcovia majú takzvané rizikové sexuálne správanie (okrem toho by takéto posúdenie prichádzalo do úvahy aj pri zvyšku populácie), a tak dostatočne chrániť zdravie príjemcov.

UPOZORNENIE: Súdny dvor nie je viazaný návrhmi generálneho advokáta. Úlohou generálnych advokátov je nezávisle navrhnúť Súdnemu dvoru právne riešenie veci, ktorá im bola pridelená. Sudcovia Súdneho dvora od tohto momentu začínajú v tejto veci poradu. Rozsudok bude vyhlásený neskôr.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) návrhov sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň ich prednesu.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z prednesenia návrhov je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

³ „Diagnostické okno“ je obdobie, počas ktorého testami nemožno zistiť vírus HIV 1 a HIV 2 (t. j. 12 dní pri víruse HIV 1 a 22 dní pri víruse HIV 2). Keďže maximálny čas uchovávaní krvi je 45 dní, umiestnenie odberov do karantény počas 22 dní a testovanie týchto odberov počas tohto obdobia by objektívne mohlo byť riešením, ktoré by Francúzsku umožnilo lepšie dosiahnuť sledovaný cieľ.